

Wspomnienie o profesorze Tadeuszu Królu

Dnia 7.01.2017 odszedł z grona psychologów gdańskich Profesor Tadeusz Król, wybitny praktyk i badacz specjalizujący się w psychologii pracy i organizacji. Urodzony 3.01.1923 r. w Warszawie, był absolwentem dwóch uczelni: Wyższej Szkoły Higieny Psychicznej w 1950 r. ze specjalnością psychologia pracy oraz Uniwersytetu Warszawskiego - mgr psychologii w 1960 r.; wieloletni nauczyciel akademicki Uniwersytetu Gdańskiego i b. Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi.

Pierwszą pracę podjął w 1949-50 w Olsztynie w Poradni Zawodowej przy Ekspozyturze Izby Przemysłowo-Handlowej. Istotą pracy wykonywanej pod kierunkiem Marii Tomaszewskiej było doradztwo zawodowe, głównie dla młodzieży kończącej szkołę podstawową i rodziców. Porad udzielano na podstawie wyników wszechstronnych badań testowych opracowanych przez prof. B. Biegeleisena oraz wywiadu i rozmowy z rodzicami. Poradnia po roku działalności

została zlikwidowana ze względu na obowiązujące w tym okresie założenia ideologiczne. W r. 1950-51 podjął pracę w Państwowym Pogotowiu Opiekuńczym w Olsztynie w charakterze psychologa. W okresie tym nasiliła się krytyka założeń ówczesnej psychologii, głównie w odniesieniu do jej metod diagnostycznych. Zaniechano stosowania wszelkich testów, praca psychologów ograniczała się do zbierania wywiadów psychiatrycznych i środowiskowych.

Po przeniesieniu się na Wybrzeże pełnił funkcję asystenta psychiatryczno-społecznego w Wojewódzkiej Przychodni Zdrowia Psychicznego w latach 1951-1962 w Gdańsku, pracował również w Państwowym Pogotowiu Opiekuńczym w Gdańsku w okresie 1954-1965 na stanowisku psychologa. Po okresie „odwilży stalinowskiej” i zmianie nastawienia do osiągnięć psychologii zachodniej T. Król mógł w swojej praktyce klinicznej w Poradni Zdrowia Psychicznego zajmować się najważniejszym dla niego zagadnieniem efektywności działania człowieka, w szczególności diagnozą i pomiarem w obszarze motywacji osiągnięć. Z uznaniem i właściwą ostrożnością stosował m.in. Test Apercepcji Tematycznej TAT Davida Mc Clellanda, narzędzie pozwalające wykryć dominujące potrzeby osoby badanej, takie jak potrzeba władzy, afiliacji, czy osiągnięć.

W latach 1958-64 był zatrudniony dodatkowo w Zakładach Mechanicznych „Zamechu” w Elblągu, gdzie zorganizował i kierował jedną z pierwszych w Polsce, zakładową pracownią psychologiczną. Badania dotyczyły zagadnienia uciążliwości i obciążeń występujących na wybranych stanowiskach roboczych. Kolejnym terenem praktycznej działalności prof. T. Króla był przemysł stoczniowy. Najpierw w Stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni 1962-63, następnie w Stoczni Gdańskiej 1963, zorganizował i kierował pracą placówek psychologicznych. Podobną działalność podjął w Woj. Przedsiębiorstwie PKS w Gdańsku, gdzie pracował od 1963-67 i zorganizował od podstaw Międzyzakładową Pracownię Psychologii i Fizjologii Pracy Transportu Samochodowego. Tam przeszkolił fachowy personel posługujący się technikami badań psychologicznych do doboru pracowników. Kierował także Poradnią Rehabilitacji Zawodowej Inwalidów. Doświadczenia zawodowe z tego okresu pracy opublikował w kilku artykułach informacyjnych i popularyzatorskich na łamach czasopism: „Ochrona Pracy”, „Ergonomia”, „Technika Motoryzacyjna”, „Organizacja-Samorząd-Zatrudnienie”.

W 1969 r. rozpoczął karierę nauczyciela akademickiego pracując na etacie asystenta w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku. W tym czasie opublikował szereg prac o charakterze dydaktycznym w Zeszytach Naukowych Uniwersytetu Gdańskiego, skryptach uczelnianych i pracach zbiorowych. Stopień doktora nauk humanistycznych otrzymał za pracę napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Bolesława Hornowskiego nt. „Zależność między siłą układu nerwowego a poziomem aspiracji” obronioną na Uniwersytecie Gdańskim w 1975 r. W następnym dziesięcioleciu prowadził zajęcia dydaktyczne jako adiunkt UG, a także prowadził wykłady z zakresu psychologii dla kadry kierowniczej w kilku przedsiębiorstwach.

Na dorobek naukowy prof. T. Króla składa się 48 publikacji drukowanych wielokrotnie w takich czasopismach, jak „Przegląd Psychologiczny”, „Studia Psychologiczne”, Kwartalnik Pedagogiczny, „Polish Psychological Bulletin” w j. angielskim, Zeszyty Naukowe UG i innych.

Po przejściu na emeryturę pracował nadal w Katedrze Psychologii UG w Gdańsku w niepełnym wymiarze godzin. W r.1989 została opublikowana Jego rozprawa habilitacyjna pt. „Psychologiczne i sytuacyjne uwarunkowania efektywności przedsiębiorstwa”, a w r. 1992 nastąpiło kolokwium habilitacyjne i przyznanie stopnia doktora habilitowanego. W latach 2002 do 2008 podjął pracę w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi na stanowisku profesora WSHE.

Bogaty życiorys prof. Tadeusza Króla pokazuje jego niestrudzoną wolę podejmowania się pracy przydatnej społecznie w różnych dziedzinach psychologii. Był utalentowanym organizatorem kilku pracowni psychologicznych w dużych zakładach przemysłowych, dydaktykiem szanującym młodzież i wytrwałym badaczem problematyki motywacji ludzkiej do pracy oraz diagnozy efektywności psychologicznej człowieka.

Do ważnych cech prof. Tadeusza Króla należała niezwykła pogoda ducha i życzliwość dla ludzi. Zachowywał umiar i dystans w ocenie awangardowych nurtów w nauce, był przekonany, że wszystko ulega zmianie i jest nietrwałe. Kochał i szanował życie w każdym jego przejawie. W ciągu 15 końcowych lat życia zafascynowany był najnowszymi osiągnięciami fizyki kwantowej i chętnie o nich opowiadał.

Działalność narodowo-patriotyczna: Prof. Tadeusz Król był żołnierzem AK, pseudonim „Norbert”; uczestnikiem „Akcji Burza” w I Rejonie VII Obwodu „Obroża” okręgu warszawskiego. Posiadał następujące odznaczenia: Krzyż Armii Krajowej nadany w 1944 r., Złoty Krzyż Zasługi nadany w 1976 r., Krzyż Partyzancki nadany w 1990 r. Uhonorowany był odznaką „Akcja Burza”, odznaką i tytułem „Weteran Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny”.

Był aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Psychologicznego od r. 1955 r. Jako Przewodniczący Zarządu Oddziału Gdańskiego PTP opublikował sprawozdanie z okresu działalności od 1973 r. do 1976 w Zeszytach Naukowych Wyd. Humanistycznego U.G., Psychologia, 1978 nr 1.

Należał do Klubu Seniora UG.

Został pochowany w grobie rodzinnym na cmentarzu „Krakowiec” w Gdańsku przy ul. Kępnej.